

NOVI ČAS

„NOVI ČAS.“

izhaja vsak petek ob 12. uri dopoldne. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 6 drugo dvorišče.

LIST STANE:

za celo leto . . . 4 K
„manj premožne 3 „
„Nemčijo . . . . 5 „
„posamezne št. 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 42.

V Gorici, 16. oktobra 1914.

Leto V.

Naš prevzvišeni gospod knezonadškof.

»Častimo slavne može!« — poziva Bog sam v svetem pismu, kar velja toliko bolj, če jih je On v svoji previdnosti pozval na visoka odgovorna mesta. Med take može spada pri nas naš prevz. g. knezonadškof, ki je 10. t. m. ob svojem godovnem dnevu praznoval tudi šestdesetletnico svojega rojstva. Spodobí se, da se na poseben način spominjamo tega dogodka; saj se tiče življenja moža, ki nam ga je Bog dal za cerkvenega predstojnika, za duhovnega voditelja in očeta na potih proti Bogu. Njegovi posebni skrbi smo izročeni mi vsi; njegova posebna ljubezen in njegove posebne skrbi nam in nadnaravnemu blagru naših duš posvečene. Zato mora biti vtisnena njegova slika globoko v srce vsakemu izmed nas.

»Novi Čas« je zadnjič poklonil svoje iskrene častitke k šestdesetletnici prevzvišenemu g. knezu nadškofu, Nj. Eksc. dr. Frančišku B. Sedej-u. Radovali smo se o tej priliki, kakor se vesele otroci, ki častitajo svojemu očetu. Danes hočemo podati svojim bralcem nekaj črtic iz življenja našega slavljenca.

Naš prevz. g. knezonadškof se je porodil v Cerknem dne 10. oktobra 1854 iz družine, ki je dala goriški škofiji že precej duhovnikov. Oče in mati sta bila vzgledna katoličana; zlasti pa je bil oče velika opora ondodni duhovščini. Izšolal se je v Gorici v deškem semenišču z izvrstnimi vspehi. Bogoslovnim študijem se je naprej posvetil v goriški bogoslovnici pod spretnimi profesorji ter bil od nadškofa Gollmayerja dne 26. avgusta 1877. posvečen v mašnika. Kmalu potem je vzglednega in nadarjenega duhovnika poslal nadškof na Dunaju v Avguštinaj, na višje duhov. izobraževališče, kjer je postal doktor blagoslovja. Nato je mladi g. doktor deloval nekaj časa kot katehet pri uršulinkah v Gorici, in bil potem imenovan za knjižničarja in prefekta v osrednjem semenišču. Nadškof Zorn mu je tu poveril tudi stolico za stari zakon, kjer je kot prvi profesor bogoslovja deloval več let. Šel je potem zopet na Dunaj v Avguštinaj

kjer se je popolnoma posvetil študijem, zlasti se je bavil z orijentaliskimi jeziki. Več njegovih učenih spisov iz te dobe je bilo tudi v slovenskih časopisih objavljenih.

L. 1898. je zasedel goriško škofijsko stolico kard. Jak. Missia, mož nepozabnega spomina, ki je znal vedno na pravo mesto postaviti sposobne moči.

Po smrti tedanjega stolnega župnika, je ponudil kard. Missia ravnatelju dr. Sedeju kanonikat v goriškem metropol. kapitelju, hoteč pridobiti škofiji vrlo dobro moč. Dr. Sedej se je udal želji kardinala ter je prišel zopet v Gorico, kjer so mu — ko je bil za kanonika imenovan — poverili službo stolnega župnika in goriškega dekana. Tu je neumorno deloval ter opravil svoj posel nad vse vzgledno. Poleg tega se je silno mnogo trudil na polju: cerkvene glasbe in cerkvenega petja, kjer se mu je potom ceciljanskega društva marsikaka potrebna sprememba posrečila. Tudi je bil pod nadškofom Missijem in Jordanom prideljen kot zastopnik cerkve deželnemu šolskemu svetu ter je tu, kakor sploh kot škofijski poročevalec v šol-

Nj. Ekscelencja knez in nadškof goriški Dr. Fr. Sedej.

skih zadevah prav mnogo storil v tem delokrogu. Po smrti dr. Jos. Pavlice je pa še povrh sprejel predavanja iz novega zakona v gor. centr. semenišču.

Po smrti nadškofa Jordana ga je cesar dne 20. jan. 1906. imenoval za gori-

škega nadškofa, kar je sv. Stolica potrdila dne 21. febr. 1906. V škofa ga je posvetil dne 25. marca 1906. ob navzočnosti vseh drugih škofov ilirske provincije škof Mayer, dvorni dunajski župnik, Par let potem ga je presvetli cesar imenoval za svojega pravega tajnega svetovalca ter mu podelil naslov ekscelence.

Kako vneto in plodonosno je deloval kot nadpastir v naši nadškofiji, o tem pričajo njegova praktična pastirska pisma.

Tu je govoril vernikom z navdušenimi besedami o sv. Evharistiji in jih navduševal, naj radi in pogosto prejemajo presv. obhajilo, naj radi hodijo k sv. maši in častijo Najsvetejše. Tu je tudi z gorečo besedo svaril pred slabim, brezverskim tiskom in časopisjem in povdarjal, da je ena prvih dolžnosti vsakega kristjana, da podpira in širi katoliško časopisje, slabe liste pa zatira. Tu je zopet tudi govoril o ljubezni do papeža in cesarja in razlagal, kako smo dolžni vsi pokorščino sv. Očetu kot namestniku Kristusovemu, pa tudi vladarju in državni oblasti, ki ima svojo moč od Boga. Z res poljudnim in prepričevalno besedo je stopal v pastirskih listih pred goriško ljudstvo, ki je svojega pastirja razumelo in se njemu odzivalo. Res je sicer, da so mu njegova pastirska pisa po deželi prinesla marsikak neprijeten trenutek od strani robotih, neolikanih liberalnih zagrizencev, vendar so služile dostikrat ravno take okolnosti, da je ljudstvo toliko bolj moglo na eni strani spoznati vso grdobno nekrščanskega mišljenja liberalcev in socialistov, na drugi strani pa s toliko večjo ljubeznijo se okleniti svojega škofa.

Povdarjati moramo še s posebno hvaležnostjo, kako je on poskrbel za duhovski naraščaj v deželi. Ustvaril je v ta namen novo deško semenišče, ki je kras goriškega mesta in ponos naše nadškofije, ter vodstvo poveril čč. oo. jezuitom. Sam Bog ve, koliko je naš prevzvišeni nadpastir za to delo žrtvoval in molil. Le On mu bo znal povrniti skrbi in trud, ki ga je pri tem svojem velikem delu imel in ga še vedno ima.

Omenjamo dalje, da je versko življenje med ljudstvom pospeševal z Marijini družbami, ki so se za časa njegovega vladikovanja čvrsto razširile po vsej šol-

fiji. Zlasti je pa nadškofu verno ljudstvo hvaležno za mnoge misijone, ki so se vsled njegovega prizadevanja v obilnem številu vršili po deželi. Njemu se ima tudi zahvaliti, da so prišli v škofijo misijonarji lazaristi ter se naselili na Gradu pri Mirnu. Krona njegove nadpastirske skrbi pa je vpeljava »Vednega češčenja« v škofiji, ko se vrstoma pa duhovnijah izpostavi Najsvetejše v največje duševne koristi vernikov. Ljudstvo se je te pobožnosti naglo in z vso vneto poprijelo — trumoma hiti v cerkev, pristopa k mizi Gospodovi ter se udeležuje procesij. Ta pobožnost je postala med ljudstvom najbolj popularna.

A ne le na verskem polju, tudi drugod je Prevzvišeni blagodejno deloval. Bil je in je vedno prijatelj krščanskih organizacij, mnogo je pripomogel za razširjenje katoliškega časopisa ter je tudi pokrovitelj našega »Kat. tisk. društva« v Gorici. S svojo odločno besedo je lansko leto v pravem trenutku tudi razjasnil politično situacijo na Goriškem ter dal S. L. S. smer odločno katoliškega delovanja.

Tako ga vidimo v svoji sredi delovati in skrbeti res kot očeta in pastirja. Z očetovsko ljubeznijo objema on nas vse — brez izjeme, nam podaja s svojimi navodili, nauki in določbami, kar je nam vsem v največjo korist. A tudi z odločno roko posega res kot pravi pastir v razmere, če to okolnosti zahtevajo. Naša najprijetnejša dolžnost bodi, da ga spoštujemo in ljubimo z vso udanostjo. Bog nam ga ohrani v blagor cele škofije še mnoga, mnoga leta!

Lepi uspehi na bojiščih. Avstrijske čete Ruse porazile In vrgle nazaj. Przemisl osvobojen.

Ruska armada je presenečena po naglem prodiranju naše vojske. Naši so se umaknili daleč nazaj, Rusi jim niso upali slediti za petami. Medtem so se naši pripravljali za nove boje. Prišle so na pomoč nemške čete, nad katerimi je prevzel poveljstvo nemški general Hindenburg. Rusi so medtem počasi oblegali Przemisl. Nič posebno se jim ni mudilo. Naenkrat pa z vso naglico udari naša armada proti Rusom: v Galiciji naše čete, na Rusko-Poljskem ob Visli nemške in avstrijske, od severa zopet Nemci. Rusi so presenečeni po tem udarcu. Hitro so se začeli umikati med neprestanimi boji. Pravzaprav se v Galiciji vrši sedaj velika bitka že od 4. oktobra. Naši mečejo Ruse iz vseh pozicij. Ko so se začeli naši bližati Przemisl, so pa Rusi v torek 6. t. m. zastavili vse sile, da trdnjavo Przemisl vzamejo prej, predno pridejo naši na pomoč. Dne 6. t. m. je bil silno hud napad na trdnjavo. Naši so jih krvavo odbili. Bilo je več tisoč Rusov mrtvih. **Przemisl se je junaško branil.** V torek so napravili Rusi silen napad na en del zunanega pasa utrdb pri Przemisl. Naši so pustili, da je prišel sovražnik v bližino 800 korakov. Nato so

pa otvorili hud ogenj iz topov, strojnih in navadnih pušk. Uspeli tega ognja je bil strašen. Za ta napad so porabili Rusi okoli 10.000 mož, ki so pa z malimi izjemami vsi ostali na bojišču mrtvi ali ranjeni. Ruski napad se je popolnoma izjalovil.

Rusi so napadali še naprej do 9. t. m. Posadka pa jim je prizadejala ogromne izgube.

Poročilo se glasi:

Rusi ob svojih napadih na Przemisl niso prišli dlje, kakor do žičnih ograj in do jarkov zunanjih utrdb. **Cela trdnjava izgleda kakor ognjenik**, ki bruha ogenj in ki razširja z gromom smrt in uničenje na vse strani. Ker so eksplodirale podzemne mine, položene na polju pred utrdbami, so bili **raztrgani v kose celi oddelki Rusov**, ki so jih gonili naprej njih častniki. Ob napadih od 6. do 9. oktobra so izgubili Rusi nič manj kakor **40.000 mož**. Przemisl je sijajno dokazal svojo strategično in taktično vrednost.

Pret. teden med enim takim bojem je obiskal Przemisl nek avstrijski častnik z aeroplanom. Rusi so strašno streljali nanj, a je srečno došel v trdnjavo. Tudi nazaj je srečno prispel. Nesel je seboj več pisem vojakov, ki so v oblegani trdnjavi.

Medtem se naše prodiranje vrši naprej. V bojih med Vislo in Seno, so naši vjeli veliko Rusov. Rusi so se nato ustavili pri Lancutu, da zadrže prodiranje naše armade, da bi med tem padel Przemisl. Toda ruske čete, ki so štele nad **100.000 mož**, so bile tu popolnoma poražene. Naši so dospeli do Sane 11. t. m. S tem je bil Przemisl osvobojen. Rusom, ki so se umikali čez Sano, so se podrli še mostovi, da so tako izgubili mnoge trena. Sedaj so Rusi še na vzhodni strani Przemisla. Med to armado in našo se vrši boj. Vendar pa že naše konjeniške patrulje segajo do Drohobiča, onstran Przemisla.

V **Karpatih** so bili Rusi čisto tepeni. Dne 6. okt. so bili vrženi iz Marnaroš-Sigeta. V teh bojih so izgubili Rusi 8000 mrličev. Na Ogerskem se nahajajo baje sedaj le še razkropljeni drobci ruske armade, ki je udrila čez Karpate. Rusi se umikajo tako, da baje zapuščajo že Lvov. Gališki uradniki, ki so bežali pred Rusi, so dobili povelje, naj se vrnejo. To velja baje tudi za Lvovske.

Ruske izgube so baje velike. Listi poročajo, da imajo Rusi 800.000 mrtvih, ranjenih, bolnih in ujetih. Uradni ruski izkazi kažejo, da je doslej padlo 108 polkovnikov. O moštvu Rusi ne dajejo izkazov.

Avstrijsko-nemške čete pod Hindenburgom prodirajo ob Visli proti Ivangorodu in Varšavi. Hindenburg je prevzel namreč poveljstvo nad temi četami ob Visli. V Prusiji pa poveljuje general Margen. Ko je nemški general prišel v Krakov je prašal, katere čete so tam. Rekli so mu: Avstrijske, nemške in nekaj poljskih prostovoljcev. Takoj je nakazal razobesiti na hotelu kjer je stanoval poleg avstrijske in nemške še zastavo nekdanje poljske države. rdeče-belo. — Rusi se umikajo tudi tu in

za seboj požigajo mesta. Južno od Ivangoroda so Nemci vjeli 6000 Rusov. Prodrli so do pred Varšave do mesta Grojec. Rusi so iz Varšave napadli Nemce. A Nemci so jih vrgli nazaj v Varšavo. Rusi so imeli velike izgube. — Nad Varšavo je že vozil nemški Zeppelin.

Boji z Rusi na Severu. Rusi so v guberniji Suvalki napadli Nemce in izgubili pri tem 2700 vjetnikov ter 9 str. pušk. Nemci so jih vrgli nazaj. Na drugem kraju so Rusi vrdli čez nemško mejo ter prodrli do mesta Lika. Tu so se jim Nemci ustavili in jih vrgli. Dne 9. i 10. t. m. so bili boji posebno važni. Nemcem se je posrečilo, da so preprečili rusko obkoljevanje. Ob morju pa Nemci vdirajo proti Libavi in Rigi. Ruske oblasti beže iz teh mest.

Antwerpen padel!

Antwerpen je bil zadnja točka neodvisne Belgije. Branil se je z obupnostjo. Na pomoč je prišlo 25.000 Angležev. Toda Belgijci se pritožujejo, da so Angleži obljubili 120.000 mož pomoči, poslali pa le 25.000 in še ti so prvi bežali. V teh bojih se je zopet izkazala naša avstrijska artilerija, ki pomaga Nemcem. Antwerpen je druga največja trdnjava na svetu. Obleganje pa je trajalo le 12 dni: od 28. sept. do 10. okt., ko je padel zadnji fort in mesto v nemške roke. Rusi pa so naš Przemisl oblegali več ko 3 tedne, pa niso nič opravili.

Belgijci in Angleži imajo okrog 26.000 vojakov, ki so ušli na Holandsko, nad 20.000 so jih ujeli Nemci in blizu 20.000 pa jih je padlo. Nemci zasledujejo ostanke belgijske armade. Zasedli so že mesta Gent in Ostende.

Padec Antverpna je pa velika važnost za izid bitke na Francoskem, ker Nemci vso svojo oblegovalno armado in topništvo vržejo v boj proti Francozom.

Bitka na Francoskem.

Francoski general Joffre je mož, ki zna svoj posel. Niso ga zastonj Francozi tako slavili. Po prvih francoskih porazih je zbral poraženo vojsko v novo utrjenih postajankah in drži tu Nemce nazaj že tedne in tedne. Ko Nemci udarijo z vso silo, pa dobe Francozi toliko ojačenja, da raztegnejo svojo levo fronto, da bi obkolili Nemce. Nemci morajo nato zopet raztegniti fronto. Sedaj imajo Nemci celo armado prosto in so sami raztegnili fronto že do morja, da jim Francozi ne morejo za hrbet.

Pri mestu Lille se je prikazala že nova nemška armada in južno in zapadno porazila že dva francoska konj. oddelka. Tu sedaj Nemci rinejo naprej. V središču pa Francozi poročajo o uspehih. Nemci obstreljujejo Belfort.

Portugalska pošlje svoje čete na Francosko proti Nemcem.

En angleški letalec je metal bombe v Düsseldorf.

Na Francoskem je **20.000 duhovnikov v boju**, med njimi celo **2 škofa**. To je kru-

ta strogo, če se pomisli, da duhovnik ne sme rabiti orožja in prelivati kri.

Boji v Srbiji.

Vsa poročila soglašajo v tem, da so Srbi obupani in izmučeni. Lakote sicer ne trpe, pač pa imajo grozne izgube. Baje že prosijo za mir. Samo oficirjev so izgubili 600. Črnogorci so bili ob herc. meji pobiti. Uničeni sta dve brigadi.

Srbski poraz. Znano je, da so Srbi na več točkah udrli v Bosno. Vrgli so jih nazaj povsod. Eden najhujših bojov je bil pa ta, o katerem se glasi uradno poročilo:

Dunaj, 8. oktobra. Uradno se razglša: Čiščenje Bosne napreduje. K že javljenim uspehom proti Črnogorcem se pridružuje sedaj tudi odločilen udarec proti preko Višegrada brez boja vpadlim srbskim močem. Njihova severna kolona je že od Srebrenice proti Bajini Bašti vržena nazaj preko Drine; odvezta sta ji tren in munijska kolona. Na Romanjo planino prodrlo glavno moč pod poveljstvom bivšega vojnega ministra generala. Miloša Božanoviča so naše čete v dvadnevni bitki popolnoma porazile ter je sovražnik le s hitrim begom ušel od nas nameravanemu zajetju. En srbski bataljon 11. polka drugega poziva je bil ujet ter več brzostrelnih topov zaplenjenih — Potiorek, fem.

Romanja planina se dviga kakih 15 km vzhodno od Sarajeva, njen najvišji vrh je visok 1647 m. Srebrnica leži severovzhodno od Sarajeva, blizu srbske meje. Bajina Bašta pa seži jugovzhodno od Srebrenice na srbski strani Drine.

Na morju.

Na morjih se podrobni boj nadaljuje. Nemške križarice »Emden«, »Schnhorst«, »Greisenau«, »Leipzig«, in dr. delajo Angležem in Francozom mnogo preglavje, ker love njihove trgovske parnike ob južnoameriški obali in v drugih vodah. Druga in tretja gori navedenih križaric sta se 22. septembra pojavili pred mestom Papeete na francoskem Tahitiju v Tihem oceanu, razstrelili francosko topničarko »Zelle«, ki se je nahajala v pristanišču, in obstreljevali mesto. Angleži in Francozi so poslali cela brodovja, da bi vjeli neprijetne nemške ladje, a doslej je bil ves njihov trud zaman. — 6. oktobra je neki angleški podmorski čoln v Severnem morju potopil en nemški topniški čoln, ki je stal na straži. — Ob angleški obali je zopet več ladij zadelo na mine, ki so jih bili položili Nemci. Sedaj je tudi Anglija položila mine do 52 stop. severne širine in zaprla kanal.

Nemški podmorski čoln je potopil rusko križarsko »Palado«. Utonilo je 568 mož. Morska bitka se baje vrši v Sev. morju. Čuti je gromenje topov.

Kako presoja sv. Stolica sedanje razmere in kako naj jih tudi ml.

»Osservatore Romano« naglašja dne 7. t. m. v svojem uvodniku: »V sporih človeštva in v krvavih konfliktih, ki sledijo iz njih, je hotela in hoče sveta stolica

vedno ohraniti najpopolnejšo in najabsolutnejšo nepristranost, ker stavi svoje zvanje miru in ljubezni do bližnjega med vsemi narodi sveta brez razlike plemena in veroizpovedanja nad vsako drugo korist. Pokorni temu modremu in očetovskemu vodstvu, naj bodo vsi verniki zmeri v svojem govoru. Osobito duhovniki so dolžni, da zavzemajo tako stališče. Pozabiti ne smejo, da se mora nad vse zahteve, tudi nad upravičene zahteve domoljubnega čuvstva, vedno staviti splošna korist vere in človekoljubija. Naj imajo obrazložena načela pred očmi, naj nad samo posebi upravičeno željo, da znaga njih dežela, stavijo še bolj človeško in krščansko željo, da napoči svetovni mir in naj vedno, tudi nasproti sovražniku, ne rabijo besedi zaničevanja in sovrašstva, marveč jezik, ki ga preveva ljubezen do bližnjega.«

Nauki za nas: 1.) Samo po sebi je nemevno, da želimo naši domovini zmago nad drugimi; toda še bolj človeško in krščansko je, če želimo, da napoči čimprej svetovni mir. — 2.) Svojim ljudem in svojim zaveznikom želimo lahko vedno vse dobro; toda, če želimo, da bi iz sedanjih dogodkov katoliška cerkev in ljubezen med narodi pridobili prve in najlepše uspehe, je še boljše. 3.) Naša dolžnost je, da govorimo, če že govorimo o sovražnikih: Rusih, Francozih, Angležih, Srbih i. t. d., — ne z besedami zaničevanja in sovrašstva, ampak na tak način, kakor to zahteva krščanska ljubezen do bližnjega.

Krasno stališče sv. Stolice in vseh onih, ki sledijo sv. Stolici.

Pozor cenjenim naročnikom!

Ker še mnogi dolgujejo naročnino za tekoče leto, smo danes pričeli napravljati opazke na ovoje lista, kdo je dolžan naročnino še za tekoče leto Rdeči križ na naslovu in znesek naj ga opomni vsakogar na dolžnost. Ravnotako prilagamo listu posebne opomine s pozivom da se naročnina **takoj poravnava** sicer se bo list brezobzirno ustavil.

Novice.

K 60-letnica prevzvišenega kneza in nadškofa. Dan pred godovno slavnostjo Nj. Ekselence prevzvišenega g. knezo-nadškofa se je v škofiji zbrala mestna duhovščina, ki je je svojemu nadpastirju poklonila po mons. Wolflu udane častitke za god in za šestdesetletnico njegovega življenja. Nadškof se je v toplih besedah zahvalil spominjajoč se dobrotne roke božje previdnosti, ki ga je v njegovem življenju vodila. Povdarjal je potrebo skupnega vzajemnega delovanja duhovščine z nadpastirjem, zlasti v teh osodepolnih časih, ko se dviguje poleg krvave vojske, tudi vojska grdega obrekovanja proti katoliški duhovščini. Priporočal je vsem, naj vztrajajo v plemenitem in požrtvovalnem delovanju, skrbe za svetost svojega živ-

ljenja ter naj goreče molijo za zmago ljubljene Avstrije.

Škofje goriške metropolitije v Gorici. Pret. teden v četrtek so prispeli v Gorico vsi škofje ilirske cerkvene province, da častitajo svojemu metropolitu Nj. Prevzvišenosti dr. Sedeju ob priliki 60-letnice. Bili so navzoči: dr. Mahnič s Krka, dr. Jeglič iz Ljubljane, dr. Karlin iz Trsta in dr. Pederszoli iz Poreča.

Nadvojvoda Fr. Salvator v Gorici. Danes zjutraj ob 8h došel v Gorico glavni nadzornik »Rdečega križa« nadvojvoda Franc Salvator. Obiskal je ranjence v rezervni bolnišnici »Rdečega križa« (Centralno semenišče). Na postaji ga je sprejel predsednik Rd. Križa dvorni svetnik Tischler. Navzočih je bilo več častnikov in župan Bombig. S postaje se je visoki gost peljal na Travnik in odtod v bolnišnico.

70-letnica rojstva pesnika S. Gregorčiča. Včeraj 15. t. m. pred 70 leti se je rodil naš Simon Gregorčič.

Prestolonaslednik imejtelj tolminskega 19. polka. Njega veličanstvo je imenovalo Njega c. in kr. Visokost nadvojvoda Karla Franca Josipa za polkovnega imejtelja pešpolka št. 19. Polk št. 19. ima svoj štab in deloma svoj sedež v Tolminu. Pred prestolonaslednikom je bil imejtelj 19. polka pokojni nadvojvoda Franc Ferdinand in pred njim pokojni cesarjevič Rudolf.

Padel je na bojišču v Galiciji 26. avg. profesor tukajšnje slovenske gimnazije dr. Edvard Dolinšek, Pret. soboto je imel cel zavod zadušnico za njim. — V listih se nahaja med padlimi tudi odvetniški kopicijent Fr. Uršič, praporščak 4. bos. polka, doma iz Št. Vida na Vipavskem. — Padel je tudi dr. Majerle, poštni uradnik. Oba poslednja sta službovala v Trstu. Bila sta katoliškega prepričanja.

Umrli so v Novem Sadu v bolnišnici in je bil predvčerajšnjem pokopan g. Julij Defranceschi, c. kr. nadporočnik, doma iz Šturij, bratranec g. dr. Defranceschija. Pokojnik je bil, kakor smo že poročali ranjen na bojišču.

Smrtna kosa. Iz Gor. Vrtojbe: Preteklo nedeljo smo zagrebli na domačem pokopališču moža, poštenjaka, moža, ki so ga spoštovali in čislali zaradi njegove poštenosti in strogo krščanskega življenja ne le domačini, marveč tudi tujci, ki biva jo zunaj naše ožje domovine. Ta vrli mož je bil gosp. Ivan Batistič, posestnik in krčmar v Gor. Vrtojbi poleg cerkve. Neizprosna smrt ga je dohitela pretekli petek zjutraj v tistem kraju, katerega je on najbolj spoštoval, namreč v cerkvi med sv. mašo. Zadela ga je baje srčna kap. Naš preč. gospod vikar Edv. Meznaršič, ki je znan kot goreč dušni pastir, mu je bil takoj na strani ter mu podelil sv. zakramente za umirajoče. Kmalu potem je ta vrli mož izdihnil — in ni ga bilo več! — Gosp. Ivan Batistič je bil mož mirnega značaja, vseskozi izgleden oče svoji družini, priden gospodar ter jako izkušen in praktičen vinorejec. Marsikak teoretično

izobražen kletar je dobil pri njem kletarsko navodilo. Pokojni je bil več let župan v Vrtojbi, mnogo let predsednik krajnega šol. sveta, soustanovitelj hranilnice in posojilnice v bližnjem St. Petru, mnogoleten tukajšnji cerkven ključar itd. Kakor omenjeno, so ga vsi, ki so ga poznali, visoko čislali in spoštovali. In da je bilo to res, je pokazal veličasten pogreb, kakoršnega ni še morda imel še noben tukajšnji vaščan. Udeležila se ga je vsa šolska mladina z učiteljstvom, celokupno občinsko starešinstvo z županom, vsi zastopniki krajnega šol. sveta s predsednikom, zastopniki hranilnice in posojilnice v St. Petru ter dolga vrsta njegovih častiteljev od blizu in daleč. Vrli domači pevski zbor mu je zapel pod vodstvom tuk. nadučatelja tri žalostinke: pred hišo, v cerkvi in na pokopališču. Marsikomu je igrala v očeh bridka solza žalosti, ko se je poslavljaj od dragega pokojnika. Počivaj v miru, blagi prijatelj!

V Oseku je 14. t. m. umrl vpokojeni nadučitelj g. Jožef Franka, oče č. g. vikarja Fr. Franketa. Težka bolezen je umorila blagega gospoda Franketa. Hud udarec je to za rodbino, posebno pa za č. g. vikarja, ki je svojega očeta res sinovsko ljubil. Bog tolaži vse! Naše najglobokejše sožalje posebno č. g. Fr. Franketu! Rajniku pa dodeli Bog večni pokoj! — Pogreb je bil danes popoldne.

V Lokvi pri Divači je preminul 11. t. m. vsem v okolici poznan g. Ant. Frankovič, cerkveni ključar, sar 71 let. Pokojnik je opravljal tudi službo lovskega čuvaja nad 50 let. Bil je zvest naročnik »Novega Časa«. N. p. v m.!

V Renčah umrla je 12. tm. Marija vdova Pipan, mati tamkajšnjega župnika, v 79. letu starosti. Naj počiva v miru!

Pred ckr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Gorici se prično prihodnji izpiti za učno usposobljenost v **pondeljek, dne 9. novembra t. l.** Pravilno opremljene prošnje je vložiti predpisanim potom v takem roku, da bodo v rokah ravnateljstva najkasneje do dne 31. oktobra t. l.

Izboljšanje planin se omeji. Okrožnica dež. odbora vsem občinam političnega okraja tolminskega in očinam Avče, Kal, Gorenja Trebuša in Dol-Otlica v političnem okraju goriškem se glasi: V smislu novega zakona v varstvo planin in povzdigo planšarstva se obeta našemu planšarstvu korenito izboljševanje, kar bo zlasti za govedorejo neprecenljive važnosti. Ta zakon bi se moral sedaj začeti uporabljati glede vseh planin v deželi. Toda, vojni zapetljaji zahtevajo, da se izboljševanje planin omeji, dokler ne nastopijo zopet normalne razmere. C. kr. poljedelsko ministerstvo je s svojo odločbo z dne 3. avgusta 1914. šte. 2400/A. O. odredilo glede izboljševanja planin in pašnikov sledeče:

1) Nova dela, t. j. tudi ona, katerih načrte je ministerstvo že odobrilo in ki se je zanje že dovolila državna podpora, oziroma deloma ali celoma že izplačala, se ne smejo pod nobenim pogojem priče-

ti; 2) že pričeta dela se morajo ustaviti; nadaljevati se smejo le toliko, kolikor je to neobhodno potrebno, da se od objektov, ki se že grade, odvrne nepopravljiva škoda; 3) novi načrti se morejo tudi nadalje predlagati ministerski komisiji v oceno; 4) glede dovoljevanja novih podpor se odnese vprašanje na dobo, ko nastopijo normalne razmere; 5) dospeli obroki dovoljenih podpor e za dobo vojnih zapetljajev v nikakem slučaju ne bodo izplačevali.

Ranjenci v Gorici. Od zadnjic je došlo na novo zopet več vojakov z bojišča. Večinoma so že ozdravljeni vojaki, ki so prišli na dopust, a so v bolnišnici le v takozvani kvaranteni, ker so prišli iz krajev, ki so okuženi od kolere. Ranjenci so naslednji: Ivan Nakolausig, 47. pešpolk iz Corone, ima prestreljeno desni palec; Evgen Ferletič, 20. lovski bat. iz Doberdoba, ima prestreljeno desno nogo; Al. Peršič, pešpolk št. 97 iz Šempasa, ima prestreljeno levo nogo; Ant. Košar, dom. pešpolk št. 27 iz Ogleja, ima prestreljeno desni palec; Franc Pahor, pešpolk št. 97. iz Kojškega ima s šrapnelom prestreljeno levo nogo in kroglo pod rebri.

Iz zaporov so bili izpuščeni menda osi Goričani, ki so bili internirani kot sumljivi ob pričetku vojske. Med drugimi so izpuščeni:

Omejitev prodajanja žganja na Tolminskem. Iz Tolminskega. Zgodovinsopisec bo zabilježil 11. oktober kot vesel in zanimiv dan. Ta dan je bil po vsem Tolminskem razglašen a-le oklic: Oni, ki prodajajo žganje v malih posodah, ga bodo smeli le od 9. ure zjutraj do 5. zvečer prodajati, ob nedeljah pa je zaprta slehernna žganjarija celi dan. Ta določba stoji v veljavo z dnem razglasenja in ostane do preklica.

C. k. oblast se je vendar osokolila do te odredbe, kakor so vsi rodoljubi že zdavno želeli. Upamo, da ta prekornostna akcija ne ostane samo v razglasu. Pomnožene orožniške straže lahko nadzorujejo njeno natanko izvršitev. Ako se treznost našega ljudstva pospešuje, se pospešuje njegovo moralno in gmotno blagostanje. Sedanji in pozni rodovi bodo zato hvaležni.

Vojna pošta po zraku iz obleganega Przemisla. Obitelj g. A. Casagrande v Ajdovščini je prejele od svojega sina poročnika iz oblegane trdnjave Przemisl potom vojne pošte sporočilo in pozdrav. Iz trdnjave je zrakoplovec prenesel čez rusko armado vojno pošto do naših čet.

Požar v ladjedelnici v Trziču. V sredo, dne 14. t. m. je nastal krog 10. ure in pol požar v ladjedelnici v Trziču. Vnelo se je leseno ogrodje v zgradbi nahajajoče se ladje Austro-Amerikane, ki nosi ime cesarice Elizabete. Ladja bo ena največjih, kar jih ima dosedaj naša trgovska mornarica (16.000 ton). S početka se je

meslilo, da je kdo nalašč zažgal, toda pozneje so prišli na to, da so ogenj povzročili žareči žebliji, ki jih zabijajo. Škoda je sicer precejšnja, zgorel je ves les pri sprednjem delu ladje. Vendar se je posrečilo požar v kratkem času pogasiti in omejiti. Ogenj je bil tako močan, da je železni oklep ladje ves žarel. Za Trzič sam ni obstajala nobena neposredna nevarnost, ker ločji arzenal od Trziča morski kanal.

Na lice mesta so bile poklicane vse požarne brambe, ki so bile na razpolago. Ognjegasci so odšli tudi iz Gorice.

Kdor hoče v Italijo, mora imeti potni list vidiran od ital. konzula. Dobili smo naslednje obvestilo: C. i. kr. ministerstvo za zunanje posle je naznanilo c. kr. ministerstvu za notranje posla, da je kr. ital. ministerstvo notranjih zadev pred kratkim odredilo, da se bode pustil vstop v Italijo le onim inozemcem, ki posedujejo potne liste vidimirane od kr. ital. konzularnih oblastev. Za visum morajo stranke same prositi neposredno pri pristojnem ital. konzulatu.

Na dve leti ječe radi uboja je bil pret. sredo obsojen Rudolf Plesničar iz Podgozda, ker je 6. sept. letos s kolom tako udaril Štefana Pavšiča, da je ta umrl. Glavni krivec je pijača.

Oddajanje streliv ob meji in morju dalje v bližini vojaških objektov ali od vojaštva zasedenih vojnih zastraženih objektov (stavb) znalo bi ob sedanjih vojnih razmerah provzročiti alarmiranje, ki bi dovajalo do najresnejših posledic. C. kr. okrajno glavarstvo prepoveduje torej streljanje s topiči ter zoper hudo uro, dalje spuščanje raket kakor tudi zažiganje drugačnih umetalnih ognjev. V obče pa se prepoveduje vsako streljanje v okolišu 5 km od državne meje in 2 km od morske obali slednjic 1 km od vseh vojaških objektov kakor tudi vojaško zasedenih ali zastraženih objektov (vključno železnic).

Kdor bi se ne pokoril temu ukazu bode strogo kaznovan po § 11. cesarskega patenta od dne 24. aprila 1854. l. šte. 96 drž. zak.

Iz pisem naših junakov.

Pismo odlikovanega slovenskega junaka.

G. Leop. Živec, o katerem poročamo na drugem mestu, da je bil 1. okt. odlikovan, nam piše 30. septembra:

Nam gre še precej dobro, samo slabo in mrzlo vreme imamo. V zadnjem najhujšem boju 8. t. m., ki je trajal 4 dni neprestano noč in dan, nam je šlo dobro. Vključ 3krat večji sili nam je bilo mogoče sovražnika nekaj kilometrov potisniti nazaj.

Prvi dan tega boja, 8. t. m., sem bil lahko ranjen v levo nogo. Ostal sem nekoliko zadaj, si rano opral in obvezal. Potem pa sem zopet šel k svojemu oddelku. Na poti slučajno naletim na naš sanitetni oddelek, ki je nesel ranjenega Rusa. Vprašali so ga, če dohajajo nove čete iz Sibirije. Odgovoril je: Jaz ne znam. Že 3 dni sem

tam ležal ranjen. Naši so me pustili in bežali.« — Pokazal nam je tudi, kaj ima jesti. V majhni vrečici je imel še za eno žličico kruhovih in sladkorjevih drobtinic. Pripovedoval je, kako strašno mesarijo naše granate in šrapneli med Rusi. Izjavljal je tudi, da se mu zdi med nami veliko boljše ko v lastni armadi.

V takih slučajih kakor je krvavi boj, spozna človek še le vero, ki omehča tudi najbolj trdo srce.

Od 12. sept. smo se na višje povelje pomaknili nekam v drugo smer, kjer sedaj čakamo novih spopadov.

S pristrčnim pozdravom, doslej še zdrav!
Z Bogom! — Leopold Živec iz Vitovelj 35.

Kako je v Galiciji.

Rojak, ki se je udeležil najhujših bojov v Galiciji, nam piše 19. sept.:

Predvsem pozdrav! Že en mesec sem tu. Dnevi teko še dosti hitro, dasi je ta dežela do skrajnosti dolgočasna. Kako je vendar krasna naša domovina. Vi hodite mnogo po deželi. Prosim, povejte mirnim ljudem. Kako srečni so, da so se rodili v tako krasni deželi, kakor je Goriška, oziroma Kranjska in Štajerska zlasta pa, ker so tam gospodje na lastnih tleh, dočim je tu kmet od pana odvisni siromak, ki gara za žive in mrtve, zraven pa živi slabejše, kakor pri nas zadnji ovčji pastir. Vzhodna Galicija je ravna pokrajina, dolgačasna, da se Bogu usmili. Vasi na redko posejane. Cele dneve smo korakali, da smo prišli zopet do ljudi. Večinoma do kake pristave. To so prostrana poslopja sredi polja, kjer imajo graščaki svoje shrambe in hleve. Vse zanemarjeno. Lastnik živi morda v daljnem mestu, tu ima le svoje valpete in podložnike. Svobodnih kmetov je malo. Pani imajo cele pokrajine; do 30 vasi ima kak grof. In v Galiciji toliko vasi, pomeni že celo glavarstvo v našem smislu. Ljudje žive slabo. Nekoč sem sestradan dobil pri kmetu kruha, ki je bil pa tako slab, zamešen iz raznih žit, da ga nisem mogel jesti. Voda pa za nas ni užitna. Le v skrajni žeji jo rabimo. In pri nas? Naši ljudje so se pomehkužili, zato jim smrdi domovina. Zahodni del Galicije je hribovit, toda brez romantike. Kako je vendar krasna Goriška v gorah! O Gorenjski niti ne govorim.

Da bi le kmalu zopet zagledal naše gore. Toda kdaj in Bogve le kdaj? Do sedaj sem iz dveh bitk odnesel zdravo kožo. Prvič (od 26/8 do 30/8, pet dni in 6 noči), drugič od 6./9. do 10./9. zopet. Toda Bogve, kako bo v bodoče. Dneva 26. avg. in zlasti 9. sept. mi ostaneta v neizbrisnem spominu. Bilo je kakor poje Gregorčič: To bil je vihar, zlasti 9. sept. Rusi imajo do sedaj veliko premoč. Bodočnost, in sicer bližnja, bo pokazala odločitev. Upamo, da zmagamo. Potem bo morda konec krvavega plesa.

En srbski bataljon viet.

G. Šfiligoj, poslovodja Knjigarne Kat. tisk. društva v Gorici, ki je kot desetnik mejne kompanije odšel na južno bojišče, nam piše 12. t. m.:

Srčne pozdrave z juga! Včeraj 11. t. m. so vjele naše čete v naši bližini cel srbski bataljon, ne da bi bil padel en strel. Naših je bilo le en bataljon.

Z bojnega polja.

Naši Vipavci — junaki.

(Iz Vitovelj).

Leopold Živec, l. ključar Vitovskih cerkva, je moral odriniti v vojsko in je šel s svojim oddelkom strojnih pušk kot korporal v Galicijo. Kot poročnik sedaj svojim domačim mu je bila 1. oktobra pripeta srebrna medalja II. razreda in je bil povišan v četovodjo v znak svoje hrabrosti v vojski. Domačini mu iskreno čestitamo!

Franc Marinčič iz Vitovlj, bivši načelnik tuk. Orla, je bil kot trenski vojak ujet od Rusov. V ujetništvu pa, — kot pripoveduje njegov ranjeni sorodnik iz Črnič — sedaj v bolnišnici v Gorici — se mu ni posebno dopadlo, radi tega si je izposodil pri Rusih čilega iskrega konjiča ter ličen vozček, ter se je zopet pripeljal k svojemu oddelku.

Sploh pišejo dosedaj naši vojaki, da so še vsi zdravi in ni še nobeden padel ali pa bil ranjen. Bog varuj tudi znanprej naše rojake-vojake na bojnem polju in dodeli, da se povrnejo vsi zdravi in veseli domov.

Zadnje pismo slovenskega junaka.

Naj priobčimo ginljivo pismo, ki je pisal domov svoji družini Andrej Beričič, posestnik na Rakeku na Notranjskem. Ga plemeniti krščanski mož, ki je bil član izvrševalnega odbora S. L. S., je odšel na bojišče in ondi padel. Malo pred smrtjo je pisal domov ženi naslednje pismo:

» . . . Sedaj vidim, da sem zelo blizu skoraj neizogibni smrti. Kroglice, šrapneli, ruski pešci in kozaki so bližju. Zato čutim potrebo, da se poslovim od vseh Vas . . . posebno od svojih otročičev in od Tebe, moj angel varih, moja zvesta, ljubljena in neizrekljivo spoštovana žena, predobra, osrečujoča spremljevalka . . . Kako rad bi še videl otročiče in jih blagoslovil, pa ker to ni mogoče, jih blagoslovim od tukaj z očetovskim blagoslovom, ki naj jih spremlja skozi življenje in pripelje do večne sreče! . . . Odpustite mi vse moje pogrške in molite zame! Jaz bom pri Bogu prosil za Vas, zlasti, da se vdaste v Njegovo sveto voljo. Ako je On tako določil, že ve, zakaj. Gotovo ne v kazni meni ali drugim, temuž iz ljubezni, ker mogoče bi ne bil nikdar tako pripravljen . . . Zato se ne žalosti preveč . . . bodi pogumna, moja ljuba, zvesta žena. Veš, saj jih bo mnogo, ne boš sama . . . in to je vendarle častna smrt. Tudi meni se sicer krči srce, a vem, da brez božje volje tudi padel ne bom. Molil sem tako in Ga prosil, če je Njegova volja, da ostanem . . . Pišem kar med maršem, zato je slabo pisano, in ne vse en dan, zato je slaba zveza . . . Skrbite, prijatelji in strankini pristaši, da Dom na Rakeku ne propade in da stranka ne zaostane! . . . Pozdravljam vse s prošnjo za spomin v molitvi . . . Na srečno svi-

denje pri Jezusu, vrelcu ljubezni, in pri Mariji!«

Kmalu na to ga je zadela sovražna kroglja.

Jugoslovani se bijejo kakor levi.

»Slov. Gospodar« poroča: Namestnik štajerskega deželnega glavarja, drž. in dež. poslanec gosp. dr. Franc Jankovič, je dobil od vojaškega asistenčnega zdravnika gosp. dr. Robiča, sina rajnega profesorja Fr. Robiča, s srbskega bojišča dopisnico sledeče vsebine:

Na bojišču, 28. IX. 1914. Velecenjeni gospod poslanec! Naši vojaki tukaj, večinoma Jugoslovani se bijejo kakor levi. V najhujšem ognju so vzeli strme hribe z neizmerno hrabrostjo. Sedaj so sovražne čete samo 30 korakov oddaljeno zakopano. Po dnevu se pojejo vesele pesmi, ponoči pa neprenehoma streljajo. Kdor le malo dvigne glavo, je izgubljen. Ranjenec je sedaj manj. Izvršil sem lepo številno vsakovrstnih operacij. Krogel imam že polno škatljo. Štiri ujete vojake-sanitete so Srbi zopet izpustili. Zadnjič sem obvezal dve po 10 in 12 let stara srbska fanta, ki sta bila težko ranjena. Sedaj smo na varnem. A vendar vidimo eksploziranje šrapnelov. Ranjen nisem bil nikakor, pač pa v oguju iz bližine 80—200 korakov. Zdravja sem boljšega nego doma, ker sem vedno na prostem. Danes hvala Bogu zopet sijie solnce. Srčno Vas pozdravljam!

»Vražja divizija«.

Marsikdo naših čitateljev je že menda slišal izraz »vražja divizija«, pa ne ve, katerih oddelek naše armade se imenuje tako. Povemo naj torej takoj, da se imenujejo tako hrvaški domobranci in da jim je dal to ime že pred več leti umrli prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand. Bilo je namreč leta 1908. na cesarskih manevrih pri Vesprimu, kjer so se hrvaški domobranci tako odlikovali, da so si pridružili to častno ime, čemur se ni čuditi, saj je bil Hrvat vedno izboren vojak in svetovna zgodovina se spominja hrvatskih junakov kar najčastneje. Da pa tudi potomci onega rodu, ki so ga imenovali skozi stoletja »antemurale christianitatis« (obrambni zid krščanstva), ne zastajajo za svojimi slavnimi predniki, to je pokazala tudi sedaj, v sedanji velikanski svetovni vojski »vražja divizija«, ki ima hrvaški poveljnik jezik in za častnike same domačine.

Hrvaško domobranstvo je v sedanji vojni odrinilo na srb. bojišče in je tudi tu pokazalo s svojo bistroumnostjo in drzno pogumnostjo, da mu gre po vsej pravici ime »vražje divizije«. V več nego dvajsetih bitkah se je »vražja divizija« izkazala vredna svojega imena in bila je tudi tedaj, ko so naše čete drugič prekoračile Drino, prva na srbskih tleh. Štiri dni in štiri noči je bila neprenehoma v boju s Srbi, ki so se branili z občudovanja vredno žilavostjo in trdovratnostjo. Diviziji poveljuje podmaršal Sakotič, ki je vreden naslednik svojih prednikov Borojeviča, Gerbe in Čaniča. Pod njegovim poveljni-

štvo si je divizija priborila sijajno zmago v teh bojih, zaplenila veliko množino sovražnikovega vojnega materiala in sploh dosegla tako lep uspeh, da so splošno čestitali podmaršalu Sakotiču na tem lepem uspehu. Kakor je bila ta »vražja divizija« prva v boju in takorekoč klin, ki naj se zabije v sovražnikove vrste, tako je armadno poveljništvo tudi ob drugih prilikah pošiljalo »vražjo divizijo« v prve bojne vrste. V sledečem naj povemo dogodbo iz najnovejše častne zgodovine te divizije.

Bilo je dne 13. septembra, ko je »vražja divizija« zopet enkrat stala nasproti znatno močnejšemu sovražniku. Od okopa do okopa ga je porivala nazaj, a vendar je ostal sovražniku še močnejši okop, pravcata trdnjavica. Zvečerilo se je že skoraj, a vendar je še neki stotnijski poveljnik hotel iztrgati sovražniku iz rok tudi še to zadnje, a vendar najmočnejše oporišče. Kakor bi orehe strešal, se je glasilo streljanje, potem pa udri proti sovražniku z nasajenim bajonetom. Kar naenkrat pa ustavijo pot napadalcem močvirje. Vrste so se nekoliko ustvile prvi hip, potem pa je šlo zopet dalje. Teško je bilo sicer prodirati po oni brozgi, ki je segala moštvu skoraj do trebuha, a vendar je šlo nekaj časa. Toda močvirja ni hotelo biti konec in ob desni in levi je bilo še globlje nego spredaj. Naskok je izgubil svojo prodrno silo in to tembolj, ker so sovražne svinčenke, posebno one iz dveh strojnih pušk, že precej razredčile vrste napadalcev. Ni bilo drugače: stotnija se je morala umakniti na trda tla, kjer se je zakrila v strelske jarke, odkoder je vso moč obstreljevala sovražnika, ki je bil znatno močnejši in se je ponovno skušal vreči naše, kar pa se mu ni posrečilo. Tekom noči so poveljniki posameznih vojev, kakor se to običajno dogaja vedno, poveljniku javiti izgube, ki si jih je stotnik zabeleževal. Med mrtvci, ki jih je najavil poveljnik nekega voja, se je nahajal tudi neki desetnik, ki je med prvimi prodril do sovražnega okopa in padel tamkaj.

Zjutraj proti peti uri je sovražnikovo streljanje nekoliko ponehalo, nakar so naši zopet naskočili okop in ga tudi vzeli. Sovražnik je zbežal in krogle »vražje divizije« so ga spremljale na begu. Tu se je kar naenkrat javil stotniku »mrtvi« korporeal:

»Gospod stotnik, pokorno javljam, da sem zopet prispel k stotniji.«

»Ali niste vendar ranjeni? Saj so mi vendar javili, da ste včeraj dva metra pred sovražnimi puškami bili smrtno zadeti in da ste padli.«

»Da, gospod stotnik, padel sem, toda zadeli me niso. Našel sem plitvo mesto, vsled česar sem pri naskoku nekoliko prehitel svoje tovariše, dasiravno so me krogle obsipavale kakor toča. Kar naenkrat sem videl, da sem tik pred sovražnimi puškami. Naprej nisem mogel, nazaj pa tudi ne. Vrgel sem se torej hitro na tla tik ob okopu in sem se sam tako zakopal, kakor bi bil mrlič. Prišla je noč, puške so pokale v enomer uro za uro in naši in

oni so streljali preko mene. Končno je streljanje ponehalo. Ta premor so porabili Srbi za to, da so prišli preiskavat pade naše tovariše.

»Pridi Vojno,« je rekel neki Srb svojemu tovarišu, »pojdiva pogledat, kaj nama je švaba prinesel jesti.«

Nato je zlezlo nekaj Srbov izza okopa. Preiskali so krušnike in žepe padlim in ranjenim tovarišem ter so pobrali, kar so našli: kruh, prepečenec in druge stvari ter so se potem hitro zopet vrnili za okop. Neki Srb je tudi mene brcnil z nogo, in ker se nisem zgenil, me je imel za mrtvega ter mi vzel moj kruh in konserve. Kmalu nato pa se je streljanje zopet pričelo. Čakal sem celih dvanajst ur, kako se konča boj. Ko pa sem končno ob 5. zjutraj zaslišal krepki »hura« našega polka in je sovražno streljanje naenkrat prenehalo, sem skočil iz svojega groba in postrelil kolikor mogoče hitro svoje patrone za bežečimi Srbi ter sem sedaj zopet tu pri stotniji.«

»Potemtakem te zopet izbrišem iz seznama mrtvih, sin moj, ti pa vstopi zopet v svoj oddelek,« je odgovoril stotnik, ki je tudi takoj predlagal na višje mesto, da se izreče priznanje vrlemu desetniku.

Taki so jugoslovanski vojaki »vražje divizije«.

V ruskem ujetništvu. Kadet G., ki se je boril v enem naših slovenskih polkov v vseh onih bitkah okoli Lvova, je bil ranjen in obležal na bojišču. Njegov oddelek je moral tako hitro menjati svojo pozicijo, da ni bilo časa vzeti ranjencev s seboj in tako se je zgodilo, da je G. prišel v roko prodirajočim Rusom. Le-ti so ga pobrali in ga zanesli na svoje obvezališče, kjer so ga obvezali. Postregli so mu z »rižnim mesom«. Prav tako kakor z njim, so ravnali tudi kar najprijazneje s tremi ali štirimi drugimi ranjenci, ki so jih pobrali na bojišču. Tako je preteklo par ur. Boj je hrumel dalje in naši so s tako silo pritiskali na Ruse, da so le-ti morali začeti umikanje. Tedaj pa je prišel k našim zarubljenim ranjencem ruski častnik in jih vprašal, ali hočejo z njimi, ali počakati Avstrijcev. Samo po sebi je umevno, da so izjavili, da počakajo raje svojih, in tako so jim Rusi želeli skorajšnje ozdravljenje, se poslovili prijazno od njih in se umaknili. Komaj dober četrt ure pozneje je bil G. s svojimi soujetniki že zopet med svojimi avstrijskimi tovariši. — Nič hudega se mi ni zgodilo. Bili so vsi prijazni in dobri z menoj — je dejal, — in rižovo meso je bilo tudi dobro in mi je prav imenitno teknilo.

Zopet odlikovan slovenski junak. S cesarskim pohvalnim priznanjem (brona-sto zaslužno kolajno na traku zaslužnega križca) je bil odlikovan nadporočnik 4. domobranskega polka, Anton Feigel, imejitelj svetinje »Signum laudis«. Odlikovanec — rodom iz Volč pri Tolminu — se je udeležil na severnem bojišču 5 bitk in 3 naskoke. Dne 11. sept. je bil ranjen v levo nogo, sedaj leži v sanatoriju »Gondviseles« v Budimpešti.

Po svetu.

Razprava proti morilcem nadvojvode Fr. Ferdinanda in soproge se je pričela v ponedeljek 12. okt. Obtoženih je nad 28 oseb veleizdaje, umora in sokrivde umora. Obtoženec Čabrinovič, ki je vrgel bombo, katera pa ni ubila nobenega, je vesel, ker ni bil noben ubit. Prizna, da je bil član »Narodne Obrane« in uslužben v srbski drž. tiskarni. Nekega dne meseca aprila ob 9h zvečer je bil predstavljen **srbskemu prestolonasledniku Aleksandru** in govoril z njim. Kaj sta govorila, ne pove. Nadvojvodo Fr. Ferdinanda je mrzil kot Avstrijca in katoličana. — Princip, ki je izročil smrtne strele, prizna vse in se ne kesa nič. Pravi, da je to storil v koirst velesrbstva.

Novi italijanski vojni minister. V Italiji imajo novega vojnega ministra, generala Viktorja Zuppelli. Rojen je bil l. 1859 v Kopru, v obmorskem mestu slovske Istre, kjer je bil njegov oče profesor na gimnaziji. Oče je bil rojen v Vidmu na Italijanskem. Njegovo rodbinsko ime — tako se nam zdi — diši tudi v italijanskem pravopisju nekoliko po beneški slovnici. Zanimivo bi bilo, če bi poklicanec v tem oziru preiskal videmske, drug pa koprške arhive. Zlasti bi nas zanimalo zvedeti kaj o materi generala, ki je razmeroma mlad dosegel tako visoko stopnjo vojaške karijere.

Italijanski zunanji minister S. Giuliano je na smrtni postelji.

Papežev državni tajnik Ferrata — umrl. V Rimu je nepričakovano umrl papežev državni tajnik kardinal Ferrata. Na njegovo mesto je imenovan kardinal Gaspari.

Rumunski kralj — umrl. Rumunski kralj Karol, ki je skoro pol stoletja vodil usodo rumunske države, je umrl. Za časa, ko je on nastopil vlado, je bila Rumunija še podložna Turčiji. Njegova zasluga je, da je Rumunija danes tako močna. Bil je velik prijatelj Nemčije in Avstrije.

General Auffenberg, ki je vodil našo armado pri Zamošču, je odstopil radi bolezn. Obolel je namreč na hudi griži. Cesar mu je ob tej priliki poslal toplo pohvalno pismo.

Darovi.

Za naše vojake.

Ženski oskrbovalni odsek »Slov. krščanske socialne zveze«, ki je oficijelno priznan kot nabiralnica darov vojnemu oskrbovalnega urada za slovenski del, je prejel zopet lepo število darov za odposlalo na pristojno mesto, nekaj se je oddalo v tukajšnjo vojaško bolnišnico, za naše vojake. — Več zabojev blaga se je že odposlalo na pristojno mesto Perilo, ki ni več za rabo, se pridno predeluje v cunje za noge, za obveze in »cufanje«. Z veliko požrtvovalnostjo se odzivajo slovenske občine prošnjam za naše vojake. Tam gori pritiska mraz. Zato je treba hiteti. Krasno darilo je poslala

našim vojakom vrla Marijina Družba v Trstu. Poslala je cel zaboje pletene nove zimske obleke, kar je veliko vredno.

Naša vrla dekleta so tudi po Goriškem požrtvovalno delala in zbirala ter to delo še nadaljujejo, n. pr. v Solkanu, Podgori, v Pevmi in drugod. Veliko zahvalo smo dolžni vodstvu in učiteljicam »Solskega Doma«, ki vse s svojim učenkami neumorno delajo zimsko spodnjo obleko. Enako iskrena zahvala vodstvu »Slov. Sirotišča« v Gorici, kjer se tudi zelo pridno dela v ta blagi namen. Enako požrtvovalno se trudijo v ta plemeniti namen č. mm. uršulinke. — Darovi, ki se vojakom in ranjencem ne morejo in ne smejo pošiljati, se prodajo in za ta izkupiček se kupi volne za toplo obleko, ki je naši vojaki sedaj tako rabijo.

V naslednjem priobčujemo izkaz darov, ki so došli na slovensko nabiralnico (ženski odsek S. K. S. Z. v Gosposki ulici 6).

V denarju

so darovali: Podgorska M. D. nabrala K 32.— (Za večji znesek se je kupila volna, da se pletejo dekleta doma obleko za vojake; Nekovo na Kan. darovalo K 5; č. g. dekan Berlot v Kanalu K 10; č. g. Otilij Medveš, kurat, Ročinj K 34; v duhovnji Sovodnje nabrale gdč. M. Cejan, Ivana Pelicon, Zora Bačar, Berta Lukman, Franč. Češčet, Kat. Tomšič K 34; v Gabrovici nabrala gdč. M. Verč K 3; gdč. Braunizer K 2; č. g. Val. Batič, Pečine K 10; Čezsočani nabrali po g. Orlu K 33; Ravnjani po č. g. Godniču K 70.50; č. g. Jan. Humar v Pevmi K 20; v vasi Prelesje nabrala dekleta K 5; dekleta v Paljevem nabrala K 11; dekleta v Lomu nabrala 112.20 (izročeno od N. Časa); v Pevmi nabrale gdč. Kat. Simčič, T. Sošol, M. Sošol K 132.40; dekleta Mar. Družbe v Orehovljah nabrala K 30.44; zbirka pri Sv. Luciji po č. g. župniku Fabjanu K 48.90; dekleta Marijoceljska nabrala K 40.90 (in sicer: Kostanjevica K 6.70, Lig K 6.60; Lovišče 40 v; Strmec K 5.80, Močila-Potravno K 2.30, Melinki K 3.80, č. g. vikar K 15; N. N. 30 v); č. g. Al. Novak, župnik v Breginju K 20; v duhovnji Gor. polje nabrala dekleta K 50; v Pevmi nabrano še K 1.

Skupno je doslej nabiralni odsek prejel v denarju v darovih in pa za prodano blago (grozdje, ki se ne more in ne sme pošiljati vojakom) K 1816. — Ves ta denar se porabi za nabavo zimske obleke za vojake na bojišču.

V blagu.

V Solkanu so na poziv č. g. župnika Rejca gdč. učiteljice pod vodstvom gdč. Kristine Doljakove nabrale 98 pak cigaret, tobaka, 59 pak. deb. tobaka; 2 klobasi tobaka, 26 škat. cigaret, 8 škat. cigar, 26 škat. vžgalic, paket svinčnikov, 64 steklenic vina in žganja, 6 konserv, blizu 30 kg. sladkorja, škatle svetinjic in podobic, 2 zavoj pip in vivčkov, okrog 4.5 kg kave, 1 zavoj cutanje, kart, 12 zav. čaja, 4 čokolade, 2 jezike, 4 in pol salame, 1/3 kg slanine, 2 kg fižola, nad 1 kg moke, 1 zavoj malis, lip. čaja, več zimskega perila,

nogovic, cunj, 10 rjuh, nekaj listov ter K 227.46 denarja. Za ta denar se doma pletejo nogovice, kape in delajo obveze.

V Črnicah (dodatno k zadnjič poročamo) se je nabralo za 15 K tobaka, svetinjic, peres, papirja, črnila, vžgalic, 3 stekl. žganja.

V Pevmi so nabrale dekleta orehov, suhih češpelj, zg. obleke, več perila, 8 plet. srajc, nogovic, robcev, 15 1/2 kg sladkorja, rjuh, odeje, 3 vreče krompirja, čaja, 12 paketov cigaret, sardelic, 6 novih maj, 4 kg fižola, salam, slanine, 1 velika posoda konserv, 1 stekl. pikolita, 5 stekl. piva, 15 stekl. novega, starega vina in žganja, 1 jerbas in 1 roč grozdja, zavoj obleke, več kart. Dodatno še: 6 parov nogovic, 2 para zapestnic, 2 para rokovic, 12 stekl. vina in pis. papir, 3/4 kg kave.

Mar. Družba v Trstu en velik zaboje 134 svezih čepic, 120 parov zapestnic, 40 ovrtnic, 12 srajc, 7 sp. hlač, 51 parov nogovic, 35 parov ovojev, 6 obvez, 2 srajci, 1 rjuha.

V Hudajužni so nabrale in naredile dekleta: 8 plat. rjuh, 4 maje, 2 sp. hlači, 24 novih srajc, 6 p. nogovic, 18 p. dokolenk, 19 parov zapestnic, 1 p. rokovic, 11. robcev, 2 polštra, 2 odeji.

Marijino Celje: 4 srajce, 1 rjuha, ovčje volne, 1 štrina volne.

V Desklah so nabrala dekleta: 2 vreči jabolk, 1 vrečo suh. sadja, 1 zaboje suh. sadja, pis. papir, 1 škat. cigaret, 1 košarico grozdja, 2 stekl. likerja.

V Orehovljah so nabrala dekleta: več perila, 2 škatliji cigaret, podobic in papirja.

V Čezsoči se je nabralo: 6 rjuh, več srajc, hlač in raznega perila za obveze.

V Podgori so nabrala dekleta M. D.: 5 st. vina, 1 st. malinoveca, 5 maj, 2 pletenici, 2 sp. hlače, po 1 par dokolenk, rokovic, 13 p. nogovic, 1 suknja, 1 prt, 2 srajci, več cunj, knjig, 8 rjuh, 6 pak. tobaka, 4 škat. cigaret, 1 štok sladkorja, 4 škat. vžgalic, 1 zaboječek suhih češpelj, 1 žakljč fižola.

V Sovodnjah se je nabralo: 26 škat. cigaret 3 škat. cigar, 21 pak. tobaka finnega, 6 pak. tobaka debelega, okrog 12 kg sladkorja, papirja in dopisnici, 1 kg kave, 2 konservi, 48 čokolad, 3 stekl. likerja, 3 stekl. vina, 32 srajc, 4 sp. hlače, 3 maje, 3 brisalke, 6 parov nogovic, 1 par zapestnic, več perila, ki se porabi za obveze.

Farani v Kojskem se po č. g. župniku Mariniču darovali 34 komadov raznega perila (zimskega) in odej ter 1 zavoj suhih češpelj.

Iz Ravnške Mar. Družbe je gdč. Marija Plesničar nabrala Podgozdom in v Selovcu: 4 robce, 9 parov nogovic, 2 zimske hlače, 1 majo, 1 škat. cigaret, in 1 škat. cigar.

Dalje so darovali:

Č. g. kaplan Butkovič v Kamnjah 11 knjig za ranjence, gospa Ivanka Bregant iz Podgore več nogovic, zapestnic, 2 maji, 1 snežno čepico, — č. g. Iv. Kenda iz Novakov poslal 4 pl. rjuhe, — č. g. Otilij Medveš iz Ročinja 10 kosov volnene sp. obleke, — v Gabrovici nabra-

la gdč. M. Verč 9 kom. barhanta; N. N. 2 zimske hlače, 3 p. nogovic, 3 pare za pesnic, in 1 steklenico konserv.

Res lepo število darov v tem kratkem času! Kdor more, naj prispeva še katero deklet ali žena ne more dati, ni morda pomaga delati volneno blago. Stvar je nujna. Pokažimo Slovenci in Slovenke, da je naš patriotizem res patriotizem dejanja. Slovenski odsek Rdečeg. križa ima tako lep uspeh. Tudi ta naš odsek, ki nabira za vojake na bojišču, hoče pokazati, da nam je mar delati in žrtvovati v blagor našim dragim na bojišču. Ne bomo prirejale razstav, da bi se videlo, kaj se je nabralo. Kar je gotovo se takoj odpošlje. Naši vojaki trpe mraz, zato se mudi! Hvala tisočera vsem, ki ste darovali, nabirali in delali! Bog bo Vaš plačnik. —

V kratkem pričnemo priobčevati kam in kaj se je odpošillalo.

»Ženski oskrbovalni odsek »Slov. kršč. soc. zveze« v Gorici. —

(Nabiralnica darov vojno oskrbovalnega odbora za sovenski del dežele v Gorici).

Za Rdeči križ in za družine

došli na slovenski odsek Rd. kr. za!

Županstvo Štorje 84.42; v župniji Kojsko nabrali po upr. Gor. Lista poslali gdč. Fr. Kumar in Fr. Komavli kron 51.06; gdč. Fr. Droč in Kat. Jančič nabrali na Snežatnem 4. okt. kron 31. —; Ga. Karolina Jakin, Kojsko kron 4. —; N. N. (pol za Rdeči Križ pol za družine); — Banjšice po kuratu J. Ušaju kron 27.24; Batuje (il. zbirka) nabrali Milka in Marica Bavčar iz Mar. Družbe v Selu kron 60. —

Doslej je došlo na slovenski odsek skupaj:

za R. Križ	K 16.782.12
za družine	K 3.484.75

Potom upravnštva »Novega Časa« je došlo še: V Biljah nabrano za družine K 35.60; M. Lenar, Hudajužna, za družine K 1.20; Nekovo za R. K. K 5; dekan Berlot K 10; za R. K.; g. J. Bekar, žup. v pok., za družine K 4; Iv. Kumar, kurat v Pevmi K 20 za družine; Hran. in pos. Hudajužna pol-pol) K 50; v kuraciji Lom nabrala dekleta (in sicer (Kam. Lom K 115.70, Tolm. Lom K 40.20, Grudenca K 29.10, Lokovec K 28.30, Razni K 11.10.) skupaj K 224.40. (Pol za R. K. pol za vojno oskrb. odsek, ki smo mu vsoto K 112.20 že izročili); ženska M. D. Sedlo za R. K. K 27.30; Fr. Andrejšek, vikar, Sedlo, za družine K 6; Dekl. M. D. Sedlo za R. K. K 17. Skupaj K 573.80.

Škrbina. Za »Rdeči križ« sta nabrala cerkvena ključarja K. Cotič in Josip Cotar 75 K in 70 vin. — Župnik Mih. Kragelj dal še 10 K. Skupaj torej v Škrbini 85 K 70 vin. Denar se je poslal na preč. škof. ordinarijat.

Najnovejše vesti.

Naši uspehi v Galloiji.

DUNAJ 15. (Kor.) Uradno se razglašajo: 15. oktobra opoldne. Včeraj so naše čete zavzele utrjene višine pri Starisoli. Tudi proti Staremu Samboru napredujejo

Ši napadi. Severno od Strwieza imamo vrsto višav do južnovzhodne przemisi-
fronte v svoji posesti. Ob Sanu, od
snjave ob reki navzdol, se tudi vrše boji.
Preganjajoč sovražnika preko Karpa-
t smo dospeli do Wyszkowega in Skol.
mestnik načel ika generalnega štaba:
Höfer, generalni major.

Ausi so že mislili, da imajo Przemisl v roki.

DUNAJ 15. (Kor.) Iz vojnega tiskov-
ga stana se porčja urodno: 2. oktobra
3. popoldne je bilo izročeno trdnjav-
emu poveljništvu v Przemislu na po-
ljnika trdnjave sestavljeno pismo, ki ga
prinesel neki glasnik:

Gospod poveljnik. Sreča je zapustila
in kr. armado. Zadnji uspešni boji naših
so mi omogočili, da sem obkolil Vaši
ekscelenci poverjeno trdnjavo. Pomoč za
as, od zunaj, smatram za nemogočo. Da
izognemo nepotrebnemu pelivanju krvi,
natram, da je sedaj pravi čas, da pre-
gam Vaši ekscelenci pogajanja za pre-
jo trdnjave, ker bi bilo v tem slučaju
ogoče, izprositi za Vas in za Vašo po-
idko častne pogoje pri najvišjem vrhov-
em poveljništvu. Ako Vaša ekscelenca želi
četi pogajanja, izvolite našemu v to po-
laščenemu odposlancu, podpolkovniku
audamu naznaniti svoje pogoje. Porajjam
priliko, da izrekam Vaši ekscelenci svoje
soko spoštovanje.

Poveljništvo Premysl blokirajoče ar-
ade: general Radko Dimitrijevič.

Na to pismo takoj podani odgovor
e je glasil:

Gospod poveljnik! Smatram pod svo-
častjo, da bi meritorno odgovoril na
aš sramotni namislek.

Poveljnik premislske posadke.

Nemško uradno poročilo o bojih.

BEROLIN. 15. (Wolfov urad.) Gene-
alni štab javlja: Veliki glavni stan, 15.
oktobra opoldne: Pri Antwerpnu smo za-
eli v vsem štiri do pettisoč ujetnikov. Ver-
jeto je, da bo v bližnjem času ujetih še
veliko število belgijskih vojakov, ki so oble-
i civilne obleke. Po poročilu konzula v
ter Neuzen je približno 20.000 belgijskih
vojakov in 2000 Angležev prestopilo na ni-
rozemska tla, kjer so bili razoroženi. Zbe-
žati so morali v največji hitrici. Zato pri-
tajo velike množine zavrženih vreč za oble-
o

Vojni plen v Antwerpnu je velik: Naj-
nanj petsto topovov, ogromna množina
nunicije, velikansko število sedel, jako ve-
liko sanitetnega materjala, mnogoštevilni
avtomobili, veliko lokomotiv in vagonov, štiri
milione kilogramov žita, veliko moke,
premoga in prediva, za deset milijonov vol-
ne, bakra in srebra v vrednosti kakega pol
milijona mark, oklopni vlak, več napolnje-
nih oskrbovalnih vlakov in veliko živine.
Belgijskih in angleških ladij ni bilo več v
Antwerpnu.

Onih 34 nemških parnikov in tri ja-
drnice, ki so se nahajale ob izbruhu vojne
v pristanišču, se nahajajo z eno edino
izjemo še tamkaj, le stroji so pokvarjeni,
da niso več uporabni. Navrtan in potop-

ljen je le parnik „Gneisenau“, last „Seve-
ronemškega Lloyd“. Velika pristaniška
zatornica je nepoškodovana, a se ne da
uporabjati, ker so potopljeni ob njej ve-
liki, s kamenjem obteženi čolni. Pristaniške
zgradbe so nepoškodovane.

Mesto Antwerpen je malo trpelo. Pre-
bivalstvo je mirno in je navidezno veselo,
da so minili dnevi strahu, posebno ker je
poulična sodrga že začela pléniti.

Ostanki belgijske armade so ob pri-
bližanju naših čet kar najhitreje zapustili
Gent.

Belgijska vlada, izvzemši vojnega mi-
nistra, je baje odšla v Havre.

Napad Francozov v okolici Alberta,
je bil odbit z občutnimi izgubami za Fran-
coze. V ostalem pa na zapadu ni nikakr-
šnih izprememb.

Na vzhodu se more ruski z močnimi
silami izvedeni napad na vzhodno Prusko
smatrati za ponesrečen.

Napad naših, na Poljskem ramo ob
rami z avstro-ogrsko armado se borečih
čet napreduje.

Naše čete stoje pred Varšavo.

Z osmimi armadnimi zbori na črti
Ivanograd Varšava izvršeni ruski naskok
preko Visle je bil odbit na vsej črti ob te-
žkih izgubah za Ruse.

MIHAELJ TURK

Gorica — na Kornu šte. 6 — Gorica
priporoča slavnemu občinstvu svojo **briv-
nico**. Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema
uaročila za maskiranje po smernih cenah.

BLAGAJNICARKA

se sprejme takoj. Potrebno je znanje vseh
3 jezikov. Prednost imajo starejše prosil-
ke z že nekoliko prakse. Pismene ponudbe
na upravnništvo N. Časa.

Preklic.

Podpisani Ivan Milič, Slivno št.
2, preklicujem svoje obrekljive be-
sede, katere sem trosil o č. g. Fran-
čišku Švara, vikarju v Šempolaju,
ker žalijo čut njegove ljubezni do
domovine in zvestobe do dinastije.
Zahvaljujem se mu, da je odstopil
od nadaljnega sodnijskega postopa-
nja ter plačam vse dosedanje stroške.

V Slivnem, dne 9. oktobra 1914.

priča:

Ivan Adamič, l. r.
župan.

Ivan Milič, l. r.
krčmar.

Naznanilo.

Spodaj podpisani naznanjam s'av.
občinstvu v Št. Andrežu, da sem otvoril
svojo podružno

MESNICO

v Št. Andrežu št. 89.

v prejšnjem prostoru Andreja Frandolič.
Mesnica bo odprta vsak dan od 6. ure
zjutraj do 10. ob sobotah od 4. do 7. zve-
čer ter bode preskrbovana vedno s svežim
in najboljšim mesom.

Se priporočam vdani

Silvij Kogoj
izkušeni mesar.

Profesorski zbor c. kr. slovenske državne
gimnazije v Gorici naznanja, da je njegov član g.

dr. Eduard Dolinšek,

c. kr. profesor,

padel junaške smrti na severnem bojišču dne
26. avgusta.

Bodi mu časten spomin!